

**OMBUDSPERSON INSTITUTION in KOSOVO
INSTITUCIONI I OMBUDSPERSONIT në KOSOVË
INSTITUCIJA OMBUDSPERSONA na KOSOVU**

SPECIJALNI IZVEŠTAJ BROJ 12

**O neuspehu određenih opština da rekonstruišu kuće uništene 1999.
godine**

upućen

Skupštini Kosova

Ombudsperson Kosova, u skladu sa članom 16.2 UNMIK Uredbe broj 2006/6 o Ombudsperson instituciji na Kosovu i pravila 15 Pravila postupaka Ombudsperson institucije, dana **28. maja 2007**, objavio je sledeći izveštaj:

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!

OSNOVE SPECIJALNOG IZVEŠTAJA

1. Ovaj specijalni izveštaj je zasnovan na žalbama koje su podnete Ombudsperson instituciji od strane pojedinaca, čija je imovina uništena u 1999. godini i kao takva registrovana od strane njihovih opština kao slučajevi za rekonstrukciju.

POZADINA

2. Od juna 1999. godine, direkcije za urbanizam su u mnogim opštinama prikupljale dokaze u vezi kuća koje su uništene tokom ratnih dešavanja u 1999. godini. Opštine koje su to radile su:

Opština Dečani
Opština Uroševac
Opština Đakovica
Opština Gnjilane
Opština Glogovac
Opština Istok
Opština Kačanik
Opština Kamenica
Opština Klina
Opština Lipljan
Opština Mališevo
Opština Mitrovica
Opština Peć
Opština Podujevo
Opština Priština
Opština Prizren
Opština Orahovac
Opština Srbica
Opština Suva Reka
Opština Vitina
Opština Vučitrn

3. U 2000, 2001. i 2002. godini, direkcije za urbanizam su registrovale uništenu imovinu u gore navedenim opštinama i podelile su ih u kategorije. Kuće koje su bile oštećene do 10% (nezatna šteta kao što su polomljeni prozori) su postavljene u prvu kategoriju, dok su kuće koje su bile oštećene između 10 – 20% (nezatna šteta kao što su polomljeni prozori i vrata i slične štete koje nisu uključile paljevine) su postavljene u drugu kategoriju. Kuće koje su bile oštećene između 20 – 60% (delom zapaljene kuće sa čitavim krovom) su postavljene u treću kategoriju dok su kuće oštećene između 60 – 80% (zapaljene kuće sa čitavim zidovima) postavljene u četvrtu kategoriju. Na kraju, one kuće koje su u potpunosti uništene, uglavnom vatrom ili eksplozivima su postavljene u petu kategoriju. U to vreme, tokom takozvane

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!

„vanredne faze”, kategorije tri i četiri su smatrane prioritetnim slučajevima – u isto vreme, one kuće koje su samo neznatno bile oštećene (kategorije jedan i dva) su popravljane u što kraćem roku dok su kuće koje su bile u potpunosti uništene ostavljene za kasniji period.

4. U avgustu 2000. godine, Departman za rekonstrukciju pri stubu EU-a misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) je objavio informaciju za celo Kosovo na osnovu koje je procenjeno da 40000 do 50000 kuća koje su većim delom u potpunosti uništene kuće, od ukupnog broja od 120000 uništenih/oštećenih kuća, neće biti nastanjene do kraja 2000. godine. Program rekonstrukcije je primenjen na način koji bi omogućio da privatni naponi neće biti narušeni. Žrtvama uništenih kuća je neprestano rečeno od strane UNMIK osoblja i opštinskih organa vlasti da se ne oslanjaju na međunarodnu zajednicu u izgradnji njihovih domova ukoliko mogu da priušte sebi da ih sami izgrade. Cilj u 2000. godini nije bio da se ponovo izgradi svaka uništena kuća već da se omogući da svaka porodica bude smeštena. Prema tome, pomoć nije zatražena za 40000 do 50000 uništenih/oštećenih kuća već za smeštaj 15000 do 20000 ranjivih porodica, nakon što se završi procena situacije. Evropska agencija za rekonstrukciju je odredila priručnik za smeštaj i rekonstrukciju na Kosovu: "Agencija je odredila sredstva da pomogne u rekonstrukciji kuća na Kosovu u skladu sa standardima određenih u priručniku UNMIK departmana za rekonstrukciju. Preko 50% od ukupno 8000 kuća će biti iz kategorije potpuno uništenih kuća. Ovo je na kraju postavilo okvir za rekonstrukciju uništenih i oštećenih kuća. Zajednički kriterijumi za selekciju korisnika, zajednički proces selekcije pri opštinskom nivou i zajednički stepen pomoći su dogovoreni između UNMIK administracije i donatora.”
5. 2001., 2002. i 2003. godine, rekonstrukcija kuća je nastavljena, posebno u slučajevima ranjivih porodica, onih koji nisu bili u mogućnosti da sami izgrade svoje kuće i u slučajevima kada se šteta mogla popraviti bez mnogo napora.
6. Krajem 2003. godine, vandredna faza je završena i mnogi programi rekonstrukcije su bili fokusirani na izgradnji novih kuća koje bi zamenile one koje su potpuno uništene. Ipak, mnoge kuće iz kategorija tri, četiri i pet nisu rekonstruisane.
7. Između 2003. i 2005. godine, mnogi ljudi su počeli da se žale Ombudsperson instituciji da njihove kuće u raznim opštinama nisu rekonstruisane iako su im nadležne direkcije za urbanizam rekle da će biti i da su bili uključeni u liste za rekonstrukciju nakon završetka vanredne faze. Dok EU nije dala nikakva obećanja da će ponovno izgraditi sve uništene kuće, većina ljudi koji su se požalili Ombudsperson instituciji naveli su da kada su otišli u svoje opštine da od njih traže da im pomognu u rekonstrukciji njihovih oštećenih i uništenih kuća, ove opštine su im obećale da će to učiniti .
8. Između 2003. i 2007. godine, predstavnici Ombudsperson institucije su izneli ovo pitanje pred mnoge opštine. U mnogim slučajevima, nadležni organi vlasti su ih obavestili da su rekli ljudima da će određene kategorije kuća uništenih tokom 1998-

99 biti ponovo izgrađene i naveli su da su pripremili listu kuća koje je potrebno ponovno izgraditi. Međutim, u razgovoru sa predstavnicima Ombudsperson institucije, opštinski zvaničnici su naveli da je sve zavisilo od donacija ali nisu dali nikakve primere akcija preduzetih od strane opština za pribavljanje ovih sredstava. Jedini izuzetak je bila opština Prizren koja je odvojila deo iz svog budžeta za rekonstrukciju uništenih i oštećenih kuća u ovoj opštini.

9. Dana 4. avgusta 2005. godine, Ombudsperson je izneo pitanje rekonstrukcije gore navedenih kuća u pismu upućenom Premijeru Kosova. Kopije ovog pisma su takođe poslate Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara i Koordinatoru za standarde pri UNMIK. Ombudsperson je zatražio od Vlade Kosova da se umeša u pitanje rekonstrukcije navodeći da pošto su opštinski organi vlasti obećali da će izgraditi kuće koje su uništene u 1999. godini, vlasnici ovih kuća su imali “zakonsko očekivanje” po ovom pitanju u skladu sa članom 1 Protokola broj 1 Evropske Konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu “Evropska Konvencija o ljudskim pravima” ili “Konvencija”), koje štiti pravo na imovinu.
10. Dana 5. januara 2006. godine, vršilac dužnosti Ombudspersona je poslao podsetno pismo Premijeru Kosova tražeći da Vlada zauzme stav po pitanju rekonstrukcije.
11. Dana 16. februara 2006. godine, vršilac dužnosti Ombudspersona je dobio odgovor od službenika pri kabinetu Premijera od 13. februara 2006. godine, u kojem je službenik naveo da su opštinske vlasti odgovorne za pitanje rekonstrukcije.
12. Od sredine 2006. godine, sve veći broj ljudi čije su kuće bile uništene tokom 1998-99. godine je izbacivano od strane Direkcije za stambena i imovinska pitanja UN-a iz stanova i kuća koje su oni okupirali od završetka ratnih dešavanja u 1999. godini.
13. Početkom 2007. godine, sledeće opštine su obavestile Ombudsperson instituciju o situaciji povodom rekonstrukcije:

Opština Dečani: Bez statistika o ukupnom broju oštećenih kuća niti o ukupnom broju rekonstruisanih kuća.

Opština Uroševac: Ukupan broj oštećenih kuća: 1771; 650 kuća od tog broja je rekonstruisano, 1121 nije.

Opština Đakovica: Ukupan broj oštećenih kuća: 5500; 4521 kuća od tog broja je rekonstruisano, 979 nije.

Opština Gnjilane: Bez statistika o ukupnom broju oštećenih kuća ali 1165 oštećenih kuća je rekonstruisano.

Opština Glogovac: Ukupan broj oštećenih kuća: 8537; 3997 kuća od tog broja je rekonstruisano, 4540 nije.

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click “print”, select the “Broadgun pdfMachine printer” and that’s it! Get yours now!

Opština Istok: Ukupan broj oštećenih kuća: 4586; 3372 kuće od tog broja su rekonstruisane. 1214 nije.

Opština Kačanik: Ukupan broj oštećenih kuća: 1474; 1174 kuće od tog broja su rekonstruisane. 300 nije.

Opština Kamenica: Ukupan broj oštećenih kuća: 218; 64 kuće od tog broja su rekonstruisane. 154 nije.

Opština Klina: bez statistika o ukupnom broju oštećenih kuća ali 350 oštećenih kuća je rekonstruisano.

Opština Lipljan: Ukupan broj oštećenih kuća: 1793; 1307 kuća od tog broja je rekonstruisano, 486 nije.

Opština Mališevo: Ukupan broj oštećenih kuća: 6231; 4898 kuća od tog broja je rekonstruisano. 1333 nije.

Opština Mitrovica: Ukupan broj oštećenih kuća: 7266; 3719 kuća od tog broja je rekonstruisano, 3547 nije.

Opština Peć: Ukupan broj oštećenih kuća 3763, 2698 kuća od tog broja je rekonstruisano, 1065 nije.

Opština Podujevo: Ukupan broj oštećenih kuća: 5350; 4352 kuće od tog broja su rekonstruisane, 998 nije.

Opština Priština: Ukupan broj oštećenih kuća: 2336; 1337 kuća od tog broja je rekonstruisano, 999 nije.

OpštinaPrizren: Ukupan broj oštećenih kuća: 3200; 1975 kuća od tog broja je rekonstruisano, 1225 nije.

Opština Orahovac: Ukupan broj oštećenih kuća: 6449; 5145 kuća od tog broja je rekonstruisano, 1304 nije.

Opština Srbica: Ukupan broj oštećenih kuća: 7305; 4471 kuća od tog broja je rekonstruisano. 2834 nije.

Opština Suva Reka: Ukupan broj oštećenih kuća: 9893; 5385 kuća od tog broja je rekonstruisano. 4508 nije.

Opština Vitina: Bez statistika o ukupnom broju oštećenih kuća.

Opština Vučitrn: Ukupan broj oštećenih kuća: 9600; bez tačnih statistika o ukupnom broju rekonstruisanih kuća međutim najmanje 1828 kuća iz kategorija četiri i pet nije.

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!

PORICANJE

14. Sadržaj ovog specijalnog izveštaja ne treba tumačiti na način da je Ombudsperson odustao od svog prava da istražuje pojedinačne žalbe koje navode kršenja ljudskih prava ili zloupotrebu službenog položaja a koje se odnose na član 1 Protokola broj 1 Evropske Konvencije o ljudskim pravima. Ombudsperson zadržava sva prava da izvršava svoju nadležnost u vezi sa ovim ili srodnim pitanjima u kategoriji slučajeva koji su predstavljeni u ovom izveštaju.

SVRHA IZVEŠTAJA

15. Prvenstveni fokus ovog Specijalnog izveštaja leži na utvrđivanju činjenica da li neuspeh kosovskih institucija samouprave, na centralnom i lokalnom nivou, da ispune svoja obećanja o rekonstrukciji kuća teško oštećenih ili uništenih tokom ratnih dešavanja 1999. godine predstavlja kršenje prava vlasnika kuća na imovinu koje je zaštićeno članom 1 Protokola broj 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima..

RELEVANTNI INSTRUMENTI

16. Član 11 Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih Nacija (1999) (10. jun 1999) (u daljem tekstu S/RES/1244 (1999)) u prikladnom delu navodi:

Savet bezbednosti [...] [o]dlučuje da će glavne odgovornosti međunarodnog civilnog prisustva uključivati [...] (j) zaštitu i unapređivanje ljudskih prava [...].

17. Član 3 Poglavlja 9 Ustavnog okvira za privremenu samoupravu proglašen UNMIK-ovom uredbom broj 2001/9 od 15. maja 2001. godine, u prikladnom delu navodi:

Vlada

Dužnosti vlade

9.3.1 Vlada vrši izvršnu vlast i primenjuje zakone Skupštine i druge zakone u okviru nadležnosti privremenih institucija samouprave utvrđenih ovim ustavnim okvirom.

9.3.2 Vlada može predlagati nacрте zakona Skupštini po sopstvenoj inicijativi a tako postupa i na zahtev Skupštine.

Ministarstva i izvršni organi

9.3.3 Biće uspostavljena ministarstva i drugi izvršni organi koji budu potrebni za obavljanje funkcija u okviru nadležnosti Vlade. [...]

18. Odgovornosti Departmana za stanovanje i izgradnju u sklopu Ministarstva sredine i prostornog planiranja (uzeto iz internet stranice vlade <http://www.ks-gov.net/mmph>):

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!

Tretira i izvršava profesionalne i zakonodavne usluge u realizaciji politike vlade Kosova na polju stanovanja i izgradnje. Monitoriše i analizira situaciju u sklopu svojih odgovornosti, priprema i predlaže strategije, programe i mere za poboljšanje situacije u polju stanovanja i izgradnje i obezbeđuje realizaciju programa i sličnih mera, koordiniše i priprema profesionalni rad na nacrtu zakona i uredbi i monitoriše njihovu primenu, usluge, normative, sudske i profesionalne na polju igradnje, određenih zakonom o izgradnji i uzima učešće u realizaciji međunarodne saradnje na polju stanovanja i izgradnje kao i usaglašavanje zakonskog okvira sa standardima Evropske Unije [...]

19. Članovi 2, 3 i 4 UNMIK-ove uredbe 2000/45 o Samoupravi opština na Kosovu (11. avgust 2000) u prikladnom delu navodi:

Član 2

Opštine na Kosovu

2.1 Osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave na Kosovu je opština, koja ima svu onu vlasti koja nije izričito rezervisana za centralnu vlast.

2.2 Opštine uređuju i upravljaju javnim delatnostima na svojoj teritoriji u okviru granic određenih zakonom i na način kojim se obezueđuju uslovi za miran i normalan život za sve stanovnike Kosova. One mogu da se bave pitanjima od opšteg interesa koje su u vezi sa opštinom i koje nisu u isključivoj nadležnosti centralne vlasti ili nekog drugog organa.

[...]

2.4 Svaka opština ima svoj sopstveni pravni status, pravo da poseduje i upravlja imovinom, sposobnost da tuži i bude tužena pred sudovima, pravo da sklapa ugovore i pravo da zapošljava osoblje.

[...]

Član 3

Odgovornosti i ovlašćenja opština

3.1 U okviru svoje teritorije, svaka opština je odgovorna za sledeće delatnosti, u okviru zakona koji uređuju svaku od tih delatnosti:

[...]

- (b) urbanistički planovi za gradska i seoska naselja i korišćenje zemlje;
- (c) izdavanje dozvola za izgradnju i ostale vidove razvoja;
- (d) lokalnu zaštitu životne sredine;
- (e) sprovođenje propisa o izgradnji i standarda za kontrolu izgradnje;

[...]

Član 4

Lokalne opštinske uredbe

4.1 Opštine mogu donositi lokalne opštinske uredbe u vezi sa pitanjima u okviru nadležnosti opštine. Statut opštine treba da sadrži odredbe za njihovo usvajanje nakon javnih konsultacija i za njihovo objavljivanje.

20. Protokol 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (4. novembar 1950) (u daljem tekstu “Evropska konvencija o ljudskim pravima” ili “Konvencija”) u prikladnom delu navodi:

Član 1 Protokola broj 1 Konvencije

Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.

ANALIZA

Da li je neuspeh opštinskih organa vlasti da rekonstruišu teško oštećene ili uništene kuće predstavljalo kršenje člana 1 Protokola broj 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima

21. Od 2004. godine, Ombudsperson Institucija je dobijala žalbe od ljudi koji su navodili da iako su dobili obećanja od strane njihovih opština da će izgraditi njihove kuće oštećene tokom 1998-99. godine, to se nikad nije desilo. Ombudsperson smatra da ovaj slučaj iznosi pitanja pod članom 1 Protokola broj 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, koja u prikladnom delu navodi:

“Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

22. Član 1 Protokola broj 1 određuje pravo na mirno uživanje imovine i izrazito pruža državi široku mogućnost da se umeša u ovo pravo ukoliko je to u javnom interesu. Na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, osoba može tvrditi da je

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click “print”, select the “Broadgun pdfMachine printer” and that’s it! Get yours now!

došlo do kršenja člana 1 Protokola broj 1 jedino ukoliko se osporavane odluke vežu za njegovo ili njeno „vlasništvo“ u smislu ove odredbe. „Vlasništvo“ može biti ili „postojeće vlasništvo“ ili imovina uključujući potražnju, zbog čega aplikant može raspravljati o tome da on ili ona imaju barem „zakonsko očekivanje“ o postizanju efektivnog uživanja prava na imovinu (vidi *Kopecký protiv Slovačke*, presuda od 28. septembra 2004). „Zakonsko očekivanje“ mora biti konkretnije prirode od same nade i mora biti zasnovano na pravnim odredbama ili pravnim aktima kao što su pravne odluke (vidi gore-navedenu presudu *Kopecký*).

23. Tokom ratnih dešavanja u 1998-99. godini, desetine hiljada kuća je oštećeno ili uništeno. Danas, osam godina kasnije, mnogi vlasnici ovih kuća još uvek čekaju da im se kuće poprave ili sagrađe (za statistike vidi stav 13 *gore*).
24. Ombudsperson primećuje da iako trenutni organi vlasti instalirani od strane UNMIK nisu bili na vlasti u vreme kada su kuće uništavane, velika većina žalilaca je rekla mnogim predstavnicima Ombudsperson institucije da onda kada su otišli u svoje opštine kako bi tražili da im se kuće rekonstruišu, opštine su obećale da će to učiniti. Oni su prema tome izneli zakonska očekivanja od strane vlasnika da će njihove kuće biti rekonstruisane.
25. Zakonsko očekivanje je povećano činjenicom da su sve opštine sakupile dokaze o oštećenju svake kuće i pripremile su liste korisnika budućih rekonstrukcija. Opštine su bile umešane u celokupni proces. U slučajevima kada su kuće rekonstruisane, one su takođe bile deo ugovora koji bi bio potpisan između donatora i korisnika.
26. Od oružanog konflikta 1999. godine, nijedna opština nije odbila zahtev za rekonstrukciju uništenih kuća tokom konflikta. Postojalo je uverenje da će jednog dana sve kuće biti ponovo sagrađene. Sada, osam godina kasnije, vlasnici tih kuća koje su većim delom ili u potpunosti uništene počeli su da pitaju sami sebe kada će se vratiti svojim kućama. Ova situacija je dodatno pogoršana činjenicom da su od sredine 2006. godine mnogi od tih ljudi bili primorani da napuste stanove ili kuće koje su ilegalno okupirali u potrazi za alternativnim smeštajem. Ovi ljudi sada nemaju smeštaj u kome bi živeli.
27. Ombudsperson naglašava da u slučaju *Kirilova i ostali protiv Bugarske* (presuda od 9. juna 2005), Evropski sud za ljudska prava je smatrao da je neuspeh Bugarske vlade da pruži aplikantima u slučaju stanove za njihovu eksproprisanu imovinu predstavljalo je mešanje na uživanje prava na imovinu. U istoj presudi, Sud je zaključio da su javni organi vlasti bili dužni da blagovremeno preduzmu akcije, na adekvatan i sadržajan način. On je naveo da su Bugarske vlasti bile dužne da sarađuju sa aplikantima u nalaženju adekvatnog rešenja za problem. Međutim, iako nikada nisu osporili činjenicu da su bili dužni da sagrađe i dostave stanove, oni su bili nevoljni da pomognu aplikantima čak su mnogo godina osporavali njihove razne pokušaje za dobijanje naknade. Smatrano je da takav pristup nije bio u saglasnosti sa obavezama organa javnih vlasti pod članom 1 Protokola broj 1. Šta više, Sud je smatrao da navodni nedostatak sredstava dostupnih za izgradnju stanova nije mogao

da opravda duga kašnjenja u aplikantovom slučaju, koji su trajali više od dvadeset godina do vremena kada su aplikanti podneli svoju aplikaciju Sudu.

28. Sadašnji slučaj, iako se ne bavi pitanjem eksproprijacije imovine, bavi se sličnom situacijom po kojoj je ljudima uskraćeno pravo na imovinu. Iako nadležni opštinski organi nisu bili odgovorni za uništavanje kuća tih ljudi, oni su obećali da će vlasnici kuća dobiti kompenzaciju zbog toga. Ovo obećanje nikada nije održano – mnogi vlasnici teško oštećenih ili uništenih kuća nikada nisu dobili pomoć za izgradnju svojih kuća.
29. Ombudsperson navodi da je svestan malog budžeta opština i smatra da bi nedostatak finansijskih sredstava mogao da opravda ne izgradnju oštećenih ili uništenih kuća u periodu odmah nakon završetka oružanog konflikta.
30. Međutim, on je takođe svestan činjenice da je od tada, većina opština mogla da osigura neki vid pomoći za izgradnju kuća u mnogim zahtevima za budžet centralnoj vlasti. Međutim, mnoge od tih opština nikada nisu učinile to. Jedini izuzetak je opština Prizren, koja je odredila određeni deo svog godišnjeg budžeta za rekonstrukciju kuća uništenih tokom oružanog konflikta.
31. Kao i u gore pomenutom slučaju *Kirilova* (vidi stav 29 *gore*), Ombudsperson je mišljenja da su zbog obećanja datih vlasnicima kuća, dotične opštine bile dužne da sarađuju sa njima kako bi našli adekvatno rešenje za ovaj problem. Osim opštine Prizren, gore navedene opštine nikada nisu preduzele takve akcije, koji su osim određivanja određenog dela u opštinskom budžetu takođe mogle da aktivno uključe centralne vlasti ili da traže fondove od međunarodnih donatora za izgradnju kuća. Argument u vezi nedovoljnih sredstava ne opravdava ne preduzimanje akcija.
32. Po pitanju stava Vlade Kosova, Ombudsperson navodi da zbog proširenosti problema i velikog broja ljudi čije kuće još uvek nisu bile izgrađene, Vlada je trebala da započne strategiju ili akcioni plan zajedno sa opštinama i radi na tome da kuće budu izgrađene. Posebno pošto je duže vreme bilo jasno da mnoge opštine nemaju dovoljno sredstava kako bi počele sa izgradnjom oštećenih ili uništenih kuća, centralne vlasti su bile dužne da se zaintresuju za ovo pitanje i pokušaju da nađu rešenje za sve opštine na Kosovu. U ovom kontekstu, Ombudsperson smatra zabrinjavajućim pismo koje je poslato vršiocu dužnosti Ombudspersona dana 16. februara 2006. godine od strane predstavnika kabineta Premijera u kojem je naveo da su jedino opštinske vlasti odgovorne za ovo pitanje i prema tome odbio bilo koju formu odgovornosti sa strane centralnih organa vlasti (vidi stav 16 *gore*).

Zaključak

33. U svetlu gore-navedenih razmatranja, Ombudsperson zaključuje da time što su čak pre osam godina obećale vlasnicima da će ponovo izgraditi njihove kuće, opštine su stvorile zakonsko očekivanje, kao što je navedeno u ostalim slučajevima pred Evropskim sudom za ljudska prava. Ne preduzimanjem nikakvih akcija u pravcu

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!

ispunjavanja tog obećanja, dotične opštine, uz izuzeće opštine Prizren, nisu uspele da garantuju vlasnicima kuća pravo na imovinu što predstavlja kršenje člana 1 Protokola broj 1 Konvencije.

34. Činjenica da Vlada Kosova nije preduzela nikakve akcije da podrži opštine i pomogne im u ispunjavanju svojih obaveza pod Konvencijom predstavlja ozbiljan nedostatak odgovornosti sa njene strane, posebno imajući u vidu činjenicu da su po celom Kosovu ljudi žalili da već osam godina od oružanog konflikta 1999. godine ne mogu da se vrate svojim kućama. Ovaj neuspeh da se prihvati odgovornost o tako ozbiljnom pitanju predstavlja neuspeh Vlade Kosova da ispuni svoje obaveze koje su joj nametnute članom 1 Protokola broj 1.

PREPORUKE

35. Ombudsperson preporučuje da gore navedene opštine i Vlada Kosova bez daljeg kašnjenja:

- Pripreme strategiju o tome kako da se omogući rekonstrukcija preostalih kuća, posebno onih koje pripadaju kategoriji pet, uključujući obezbeđivanje donacija ili određivanje specijalnog fonda od strane Konsolidovanog budžeta Kosova;
- Obaveste Ombudsera o akcijama preduzetim kao odgovor na ovaj izveštaj, koji je objavljen u skladu sa članom 16.2 UNMIK uredbe broj 2006/6 o Ombudsperson instituciji na Kosovu.

Hilmi Jashari
Vršilac dužnosti Ombudspersona

pdfMachine

A pdf writer that produces quality PDF files with ease!

Produce quality PDF files in seconds and preserve the integrity of your original documents. Compatible across nearly all Windows platforms, simply open the document you want to convert, click "print", select the "Broadgun pdfMachine printer" and that's it! Get yours now!